

Asia: VN/13979/2023

Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (Suurjänniteverkkohanke)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen sähkökäyttäjien lausunto sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta.

Suomen sähkökäyttäjät ry (ELFi) kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta.

Edustamme Suomessa sähkön netto-ostajia. Jäsenemme ovat yli 1 GWh vuodessa kuluttavia kaupan, teollisuuden ja palvelualojen yrityksiä, joille kilpailtu ja luotettava sähkömarkkina on merkityksellinen liiketoimintojen kustannusten ja investointien näkökulmasta.

ELFin kommentit hallituksen esitykseen

Kokonaiskuva hallituksen esityksestä on, että se toteuttaa hyvin hallituksen ohjelman mukaisen tavoitteen, jossa sähkön siirtoverkon toimivuutta keskeisenä kilpailuetuna vahvistetaan.

Esityksessä on muutama asia, joihin tahdomme kommentoida ja pyydämme selvennystä.

Hallituksen esityksessä on ehdotus kohdan 24 c § lisäyksestä lakiin. Tätä ehdotettua mahdollisuutta vyöryttää Fingridin yksin päättämään ja hallinnoimaan liittymismaksua muiden suurjänniteverkkojen asiakkaille vastustamme ELFissä.

Asiasta on tehty vaikutusarvio, mutta kyseisen muutoksen kohdalta se on mielestämme vajavainen. Vaikutusarvio ei tarkastele asiaa valtavastuu-muutosten kannalta eikä alemmilla jännitetasolla toimivien verkkoyhtiöiden hinnoitteluun liittyvän monopolihinnoitteluoikeuden kannalta.

Suurille sähkönkäyttäjille toiminnallisesti selkeästi rajattu kantaverkkoyhtiö on erityisen tärkeää kustannustehokkuuden ja läpinäkyvyyden kannalta. Fingrid on viimeisten vuosien aikana rajannut verkkotoimintansa yhä selvemmin rengasteisiin 400 kV:n siirtoverkkoihin sekä valtakunnan rajat ylittäviin yhteyksiin. Tämän saman rakenteellisen periaatteen tulee säilyä myös liittymien hinnoittelussa.

Kantaverkkoyhtiö tarkastelee järjestelmää kokonaiskuvan kautta. Alueellisilla verkkoyhtiöillä on erilainen rooli, jota ei tulisi sivuuttaa tai väheksyä päätöksenteossa liittymätariffien suhteen. Alueellisilla verkkoyhtiöillä on usein kunnallisia omistajia, joille alueen kehittäminen ja työpaikkojen luonti sekä säilyttäminen voivat olla hyvinkin merkityksellisiä asioita. Tätä läpi Suomen yltävää tietoa tai omistajien tahtotilaa ei voi, eikä ole syytä, ulkoistaa Fingridille.

Seuraavaan ehdotuksen kohdassa 4.1.4 (Tuotannon liittäminen sähköverkkoon), sen sivulla 28 mainittuun tekstiin toivoisimme täsmennystä ja selkeytystä.

”Sähköntuottajat voisivat ehdotuksen mukaan rakentaa ja operoida yhteisiä sähköntuotannon liittymisverkkoja ilman sähköverkkolupaa. Liittyjät tai kolmas osapuoli liittyjien pyynnöstä voisivat perustaa sähköntuotantoa palvelevien verkkojen rakentamista ja operointia varten yhtiön, joka voisi operoida verkkoa suurjännitteisen jakeluverkonhaltijan luvan nojalla. Tällä vastattaisiin tilanteeseen, jossa jakeluverkonhaltijalla ei olisi teknistä, organisatorista tai taloudellista kykyä investoida toiminta-alueellaan tarvittavaan suurjännitejohtoon tai – verkkoon.”

Onko kyseinen kohta tulkittava siten, että sähköntuottajista erillään olevan toimijan mahdollisuuksia rakentaa tai operoida liittymisverkkoa olisi selkeästi rajoitettu nykytilaan verrattuna?

Tämä ei ymmärtääksemme ollut alkuperäinen tarkoitus työryhmän keskusteluissa tässä kohdassa eikä muissakaan verkkoinvestoinneissa. Tavoitteena oli toimintatapa, jossa vaihtoehtoina olisivat verkkoyhtiön rakentama liittymisverkko tai erillinen tuottajien kolmannelta osapuolelta ostama tai itse tekemä ratkaisu. Kaikkien kyseisten vaihtoehtojen tulisi olla samanarvoisia vaihtoehtoja. Jos riski kilpailua rajoittavaan vaihtoehtoon on, niin toivoisimme tekstiin täydennystä tämän tulkintanäkökulman poistamiseksi.

Toinen samaan kohtaan liittyvä kysymys on, että vaatisiko kyseinen toiminta muista investoijilta verkkoyhtiön luvan? Tämä asia tulisi selkeyttää perustelu-tekstissä siten, että kyseinen toiminta ei vaadi verkkoyhtiöltä erillistä lupaa.

ELFin näkökulma hallituksen esityskokonaisuuteen on, että valmistelevan työryhmän keskusteluiden perusteella, ja hallituksen esitykseen ehdotettujen täsmennysten ja kohdan 24c § poistamisen jälkeen on mahdollista saavuttaa tavoite, jossa kansallisesti tärkeiden teollisuuskeskittymien sähkönsiirtotarve ja kohtuulliset sähkönsiirtokustannukset varmistetaan investointien mahdollistamiseksi.

Kunnioittavasti

Pasi Kuokkanen

Suomen Sähkökäyttäjät ry

Kuokkanen Pasi
Suomen Sähkökäyttäjät ry